

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Oikeusministeriö

28. 01. 2010
ad B 112, 2009

Viite: Kirjeenne 28.12.2009/OM13/42/2009

Lausuntopyyntö koskien hallituksen esitystä Eduskunnalle sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain muuttamiseksi

Valtiokonttori katsoo sähköistä asiointia viranomaistoiminnassa koskevien ehdotettujen muutosten helpottavan huomattavasti tiedoksiantomenettelyä ja pitää niitä tarpeellisina tiellä sähköiseen asiointiin. Tavallinen sähköinen tiedoksianto tulee pääsäännöksi, kun tähän asti päävelvoitteena on ollut todisteellinen sähköinen tiedoksianto.

Valtiokonttori kiinnittää kuitenkin huomiota eräisiin ongelmallisiin kohtiin. Lakiehdotuksen 6 §:n mukaisista käyttökatkoista tiedottaminen voi olla hankalaa, ellei kaikkia sähköisen asiointin hyväksyneitä koota yhteen rekisteriin niin, että tieto kulkee mahdollisimman automaattisesti. Myös lakiehdotuksen 18 §:n mukaiseen asianomaisen antamaan nimenomaiseen suostumukseen liittyen mahdollinen suostumuksen poistaminen saattaa aiheuttaa hankaluutta asiointitiliä käytettäessä, jos esim. päätöstä ei voida toimittaa asiointitilille. Tiedoksiannon varmistaminen edellyttäisi jatkuvaa suostumusten tarkistamista viranomaisen ja asiointitilin välillä. Sähköisen järjestelmän toimintahäiriön sattuessaa tulisi myös olla selvyys siitä, onko vaihtoehtoisen ratkaisun tarjoaminen päätöksen tuottavan vai asiointitilistä vastaavan viranomaisen velvollisuus. Tässä yhteydessä todettakoon asiointitilin käytöstä johtuva yleinen, ei tähän lakiehdotukseen liittyvä ongelma siinä tapauksessa, että saatu tunnistustieto ei olekaan oikea. Mikä on viranomaisen vastuu, kun sillä ei ole keinoa varmistaa tiedon oikeellisuutta? Lakiehdotuksen 19 §:n mukainen todisteellinen noutaminen herättää kysymyksen sen määrittelystä ts. onko se näytettävä tapahtuneeksi ennen asiakirjan lataamista vai asiakirjan avaamisen jälkeen, ottaen huomioon, että vastaanottaja voi tahallaan olla kuittaamatta asiakirjaa luetuksi. Asianosaiselle erikseen annettavan noutopäivää koskevan tiedon tarpeellisuutta voinee myös harkita noutamisen tapahtuessa muutenkin todisteellisesti.

Sähköisen asiointin eräs hankaluus lienee edelleen kysymys sähköisestä allekirjoituksesta. Postin vastaanottamiseenhan ei esitetä muutoksia, mutta nykyinen allekirjoituskäytäntö lienee pääsyytä siihen, ettei hakemuksia ole yleensä otettu sähköpostilla vastaan. Voimassaolevan lain 9 § ei edellytä allekirjoitusta muutoin kuin lain vaatimuksesta, kunhan lähettäjä tiedot ovat olemassa eikä ole aihetta epäillä asiakirjan alkuperäisyyttä. Hallintolaki tai esim. aravalaki eivät sinänsä sisällä allekirjoitusvaatimusta.

Vaikka muutos yksinkertaistaa tiedoksiantomenettelyä, allekirjoitusongelma on olemassa niin kauan kuin käytännöt eivät ole vakiintuneita. Lain 16 §:n mukaan viranomaisen päätösasiakirja voidaan allekirjoittaa sähköisesti. Lisäksi viranomaisen allekirjoitukselta edellytetään

laatuvarmenteeseen perustuvaa kehittyntä sähköistä allekirjoitusta (617/2009 5.2 §). Tämä voinee vielä nykytilanteessa muodostaa ongelman sähköiselle tiedoksiantamiselle, sikäli kuin pidetään kiinni siitä, että kaikki päätökset tulee allekirjoittaa.

Pääjohtaja

Timo Laitinen

Finanssijohtaja

Maritta Fromholtz